
Halasy-Nagy Endre

Gondolatok a finnugor „népről” és nyelvcsaládról

Halad a nyelv...

De, mivel verba valent usu,

Halad a nyelv, akárhogy is nyuzzu(k) (Arany mondás 1877-ből)

Hazudni nem csak nyíltan, szemtől szembe lehet, hanem elhallgatással is. A magyar nyelv a magyar nemzeté, nem mindenféle magyarul tudogató, idegen zsoldban álló *nyelvelészek* kisajátított játékszere. A nyelv a népé, amelyik alakította és használja. A nemzetnek joga van megtudni nyelvéről az igazságot, a teljes igazságot, hogy finnugor nép és nyelvcsalád sosem volt, hanem csak tudományosan lett.

A mi szép magyar anyanyelvünk nem importáru, nem lopott kincs, nem rabló hordák hadovája, nem kalandozó kacagányos csürhe karattyolása, nem holmi gójok katyvasza, besenyők kergette migránsok blablája vagy holmi szláv piacon seftelt cserebere áru.

A mi szép anyanyelvünk – ismét Arannyal szólva – *lelkünkéből lelkedzett gyönyörű magzatunk*. Mielőtt belekezdenék, nem árt ezt tisztázni.

Nem magyar nyelvész mondta ki, hogy a hagyományos és hivatalos uráli nyelv-elmélet nem csak „történelem előtti tényként” megalapozatlan, hanem pusztán nyelvészeti szempontból sem állja meg a helyét. Angol egyetem nyelvész-professzora támogatja személyében és elméletében azokat a magyarokat, – akár laikusok, akár nyelvészek, vagy más humán tudományok tudósai – akik soha nem hittek nyelvük uráli elméletében. **Angela Marcantonio** nyelvészeti megállapításaira a finnugrista nyelvtudomány mindmáig nem válaszolt.¹

A harmadik évezred első esztendejében, egyféle nyitányaként a beharangozott újnak, már a rendszerváltozottnak lódított időkbén, a legolvasottabbnak mondott hazai napilapunk hasábjain olvashattuk azt a mindannyiunknak szóló figyelmeztetést, hogy: „*A tudomány ott végződik, ahol a magyar nyelv finnugor eredetét elkezdik kétségbe vonni. Eddig a pontig tart a tudomány. Ami ezen túl van, az a politikai és szellemi alvilág magyarnak és demokratikusnak hirdető újság egy nyugati egyetemen tanító ny.*”² Bizonyára ennek a figyelmeztetésnek a következménye, hogy 2006-ban a magát elvész-szakembernek a finnugrista nyelvészetet bíráló írását nem volt hajlandó közölni!

---

¹ Angela Marcantonio nyelvészprofesszor, egyetemi tanár, Cambridge.

² Engel Pál: *Úri gyerekek tévúton*. Népszabadság, 2001. május 12.

Marcantonio professzorasszony már korábban írásban és szóban egyaránt nyilvánította álláspontját, mely szerint: „Meggkérdőjelezem a hagyományos finnugor/uráli elmélet érvényességét, és érvekkel támasztom alá, hogy a finnugor/uráli elmélet inkább fikció, mint tudomány.”³ „Nem tekintem a történeti összehasonlító nyelvészetet az őstörténet-kutatás egyik ágának.”⁴ Tehát cáfolja Leibniz tételét, mely szerint a népek eredetének kérdéseire a nyelvek összehasonlítása, a nyelvek rokonságának bemutatása deríthet fényt.⁵

Mindezek tükrében szeretnénk, mert, hogy érdemes volna, egy röpké visszapillantást tenni az elmúlt 182 év egynéhány nyelvészeti törekvésére. 182 esztendővel ezelőtt az országgyűlésen **gróf Széchenyi István** egy éves jövedelmét ajánlotta fel a magyar nyelvet ápoló tudós társaság megalapítására.

A Magyar Tudományos Akadémia, a legnagyobb magyar alapításaként a magyar nyelv művelésére alapított közintézményből az alapító minden jó-szándéka ellenére, a magyar nyelvvel foglalkozó, tudomány-politikai társulattá vált.

A halzsíros atyafiság ellenzőit előbb csak kigúnyolták, azután már szégyentelenséggel kicsúfolták, majd tudományosan cáfolták, és üldözni kezdték, végül el lehetetlenítették, külföldre kergették, vagy vidéki magányba száműzték. Az akadémiára benyújtott munkáikat elfektették, sőt megsemmisítették, elégették. **Arany János** lemondásának (aki az Akadémia titoknokaként nem tudta a titkot magában tartani), egyik oka, éppen **Paul Hunsdorfer** égetési tevékenysége volt, aki elhamvasztatta **Szentkatolnai Bálint Gábornak** az akadémiához benyújtott nyelvészeti értekezéseit. (Az Arany által csak égetőnek titulált Hunfalvyról nagyszalontai magányában írta meg **Josef Budenzhez** címezve epigrammáját: „*Igazi vasfejű székel ez a Bálint, nem arra megy, amerre Hunfalvy Pál int...*”⁶

Ez az akadémia, **Vámbéry Ármin** tevékenységét egyszerűen csak szellemi betyárságnak minősítette⁷, de persze adós maradt mindmáig Vámbéry téziseinek cáfolatával. Nem tudtak **Fischer Károly Antal** tanulmányával sem boldogulni, így azt csak elhallgatták. Szegény Fischer jogos felháborodását érdemes idézni: „*Én, aki a történettudományt nem kenyérkeresetből gyakorlom... Joggal kérdezhetem és kérdezhetem: miért nem méltatták bírálatra a könyvem, mely – bár lehetne, s vannak is fogyatkozásai – mégis kézzel fogható, szemmel látható igazságokat tartalmaz... A felelet, mint mondtam, az volt, hogy ellenkezik mindenben, mit valónak hisznek. S mi ez a „való”? Ez a „való” a finnugor leszármazás elmélete, am elyet az ’50-es évek elején, Schlözer nyomán, az importált német és cseh pro-*

3 A magyarság eredetének nyelvészeti kérdései. Tanulmánykötet. Táltos Kiadó 2007. Sepsiszentgyörgy. 110. oldal.

4 Ugyanott, 115. oldal. A finnugor elmélet és a magyar nyelv eredete.

5 Gottfried Wilhelm von Leibniz (1646-1716) filozófus tétele, hogy a népek eredetének kérdéseire a nyelvek összehasonlítása, a nyelvek rokonságának bemutatása deríthet fényt.

6 Az Arany által csak égetőnek titulált Hunfalvyról nagyszalontai magányában írta meg Josef Budenzhez címezve epigrammáját: „*Igazi vasfejű székel ez a Bálint, nem arra megy, amerre Hunfalvy Pál int...*” Az égetés tényét Bártfai Szabó László leveleiből tudjuk, ő írja le, hogy Bálint Gábor kutatási eredményeit Hunfalvy az irodájába kérte, és ott, mint égetnivaló sületlenséget beosztottjával elégetté.

7 1886. évi május 24-én tartott ülésén

fesszorok csempészték be hozzánk, akiknek buzgó apostolai a mostani finnugor atyafisággal ellenkező véleményt lábra kapni nem engednek.” Fischer munkájának cáfolatára minden valamirevaló finnugrista nyelvészeti munka kitér, de az irodalomjegyzékben elfelejti a tanulmány címét és Fischer nevét közölni.⁸

Figyelemre méltó egykori kultuszminiszterünknek, **Trefort Ágostonnak**⁹ idevonatkozó nyilatkozata, miszerint: *„Tisztelem az urak álláspontját, nekem azonban - mint miniszternek - az ország érdekeit kell nézmem, és ezért a külső tekintély szempontjából előnyösebb, a finnugor származás princípiumát fogadom el, mert nekünk nem ázsiai, hanem európai rokonokra van szükségünk. A kormány a jövőben csakis a tudomány ama képviselőit fogja támogatni, akik a finnugor eredet mellett törnek lándzsát.”¹⁰*

Ilyen előzmények után kerülhetett előtérbe a nagyszombati egyetem csillagászának munkája, amelynek a magyar nyelvészeti szakirodalomban a XVIII. század végéig semmi hatása nem volt. Az Új Magyar Nagylexikon így méltatja az uráli nyelvészet címszónál: *”Sajnovics a magyar és a lapp nyelv rokonságát bizonyította, mégpedig módszeresen.”¹¹ Pusztay János nagy finnugrista nyelvész szerint is: ”A finnugor összehasonlító nyelvészet határköve Sajnovics Demonstrációja.”¹²*

Sajnovics János Demonstratio-ját, amelyet Koppenhágában nyomtattak ki, és a dán királyi tudós társaságban ismertették először 1770-ben.¹³ A művet a legtöbb magyar nyelvész nem is ismeri. A latin nyelven írott és néhány unikális példányban fennmaradt kiadványt csak 1965-ben fordította le magyar nyelvre egy zombori lantintanár.¹⁴ Mindaddig ez a mű csak kutatóknak és csak latinul volt megismerhető. A szintén zombori születésű **Bárzi Géza** a fordítást olvasva mondhatta 1970-ben, hogy: *„Van a Magyar nyelvtudósoknak egy soha ki nem magyarázható közös vétükük, és pedig az, hogy Sajnovics Jánost a finnugor nyelvrokonság megteremtőjének kiáltják ki, holott Sajnovics a már említett Demonstráció c. dolgozatában a magyar, lapp, finn, török, kínai nyelvrokonságot mutatja be. Ezek szerint Sajnovics nem a neki tulajdonított Finn-ugor rokonság, hanem a turanizmus megteremtője volt. Ezért a szegyenletes zűrzavar nyelvtudományunk terén.”*

---

8 Fischer Károly Antal: A hunok és magyarok „fekete” illetve „fehér” elnevezésének megfejtése. Budapest, 1888.

9 Trefort Ágoston vallás és közoktatásügyi miniszter nevéhez fűződik a magyar nyelv, mint tantárgy oktatásának kötelezővé tétele a népiskolákban 1879. évi törvénycikk. Az MTA-nak elnöke volt, 1888-ban bekövetkezett haláláig.

10 Idézi Erdélyi István: A magyar őstörténet néhány alapproblémája. Kelet-Kutatás, 1989. ősz. 19. o.

11 Új magyar Nagylexikon. 18. kötet 11-ik oldal.

12 Pusztay János: Az „ugor –török háború” után. Magvető Kiadó, Gyorsuló idő, Budapest 1977., 149. oldal.

13 Joannis Sajnovics S. J.: Demonstratio. Idioma Ungarorum et Laponum idem esse. Regiae Scientiarum Societati Danicae Praelecta Hafniae, anno MCCLXX.

14 Braejer Flóra. Ezt vette át és egészítette ki jegyzeteivel az ELTE nyelvésze 1994-ben. Braejer Flóra munkája csak 2006-ban került fel az internetre, és 2014-ben jelent meg könyv alakban, Budapesten a Két Hollós kiadónál. Írásomban szereplő Sajnovics idézet Braejer Flóra fordítása.

A magyar összehasonlító nyelvészet bibliája, minden finnugrista nyelvész apostolának sokat idézett, de általában senki nyelvész által soha el nem olvasott alapműve így kezdődik. *„Talán elcsodálkoztató a Királyi Tudományos Társulat részére, hogy én, aki más tudományt, amint a matematikát és különösen az asztronómiát tanítom, nyelvtani írott művet adok át. De ha a dolgot behatóan kikutatni méltónak fogja tartani, be fogja látni: senki más által nagyobb joggal, mint általam, nem várhat el magának vizsgálatot.”*¹⁵

Majd (műve 111-ik oldalán így folytatja): *„Habár Finnmarkhiából visszatérve szerényen tagadtam, ahogy illik is, hogy megértettem a lappok beszédét (mert kósza hír terjedt el), mégis ugyanakkor kijelentettem, hogy a magyar és a lapp népnek ugyanaz a nyelvük, de ezt csakis valamilyen írással lehetne nekik bizonyítani, különösen kik egyik nép nyelvét sem tudják. Megszereztem némely híres szerzők művét, ahol a magyar nyelv megegyezését a finnel, valamint a lappal ugyan nem bizonyítják, de világosan felhozzák, így az új dolog felfedezésének dicsőségét nem igényelhetem magamnak.”*

„Habár legkevésbé sem az én dolgom az első nyelvek eredetét kikutatni, se nem várja el ezt tőlem senki, mégis azt hiszem, az olvasó hálás lesz, hogyha egy kis időre letérek a tárgyamról, és előadom, amit HELL tisztelendő atya, az ő kitűnő tehetségével, és a dolgok összeállításának ügyességével, nem annyira lelkesedéssel, mint inkább elmésen kigondolva, nemrég levelekben velem közölt. Az ő véleménye szerint: a kínaiak, vagy ősei minden ázsiai népnek, ugyanúgy a magyaroknak is, vagy legalább is az ázsiai nyelveknek, azaz: a magyarok legősibb nyelvjárását a kínai nyelvjárásban kell keresni.

A nép, amelyet DEGUINESIUS Hunnak nevez, senki sem kétli, hogy szomszédos volt a kínaival. Végül: a tatár nyelv megközelítőleg megegyezik a kínaival, továbbá megegyezik a törökkel, és a török a magyarral, tehát a kínai is a magyarral.”

„Kíváncsian kerestem a jelentését és eredetét a lapp szónak same, sabme vagy samelets, ahogyan a lappok magukat nevezik. (A finnek sem nevezik magukat úgy, hogy finnek, hanem suomi.) Amikor KIRCHER atya könyvét China illustrata lapoztam, melyben van egy térkép Sinaj közeli vidékeiről, elolvastam a térkép feliratait, a KIRCHER misszionáriusunk útjával kapcsolatban, és akkor a 65-ik oldalhoz érve, egy sík és homokos, Sinajtól északra fekvő sivatag leírását olvastam, melyet úgy hívnak, hogy Lop vagy Lap, a tatárok pedig ugyanezt a sivatagot Samo-nak nevezik, ami homokot vagy homokos sivatagot jelent. A Samo, továbbá Same, számomra úgy tűnik, teljesen megegyező szavak, ezért úgy gondoltam: a lappok magukat úgy hívják Same (azaz: Same hazából származó), továbbá a tatárok az egész sivatagot Same-nak nevezik, a kínai faltól északra terjedve egészen a Jeges tengerig. Látjuk tehát, hogy a lappok innen vezeték eredeti hazájuknak, amikor magukat, úgy nevezik Samelets, márpedig ha valamikor a lappok a sínaiak közelében voltak, azt is összeillőnek látjuk, hogy valamikor a sínaival egy népet alkottak (több más elfogadható bizonyítékom

¹⁵ Joannis Sajnovics S. J.: Demonstratio. Idioma Ungarorum et Laponum idem esse. Typis Collegi Akadematici Societatis Jesu. Tyrnavie, anno MCCLXX.

is van a lappok és általában a finnek, Finnország elfoglalása előtt, ugyanazon népet alkottak a sinaiakkal). Ha pedig ugyanazon nép voltak, a lappok nyelvének is ugyanazon kellett, hogy legyen a sinaiakkal. Mivel a lapp nyelv egyezése a magyarral bizonyított, tehát a magyarnak is valahogyan egyezni kell a sinaiival.” (Remek szó-összehasonlítási példákat is hoz erre: kínaiul az ég az ge, kínaiul az éj az ye, az út az tu, a szív kínaiul syn, stb.)

Tisztelettel kérem a mosolygás megszüntetését, mert az igazán nevetséges nem maga a mű, hanem az abból a tudomány számára levont állítás! Százötven éven keresztül rendre-másra hivatkoztak rá, idézték széltében-hosszában, magyaráztak vele, és elhíttetni próbálták azt, amit ép elmével senki sem hihet, ami nem állja ki, nemhogy a tudományosság, de a józan ész kritikáját sem!

A nyelvészeti szaktudományok művelői közül manapság igen kevesen olvasák a tudományt megalapító, a mai modern finnugor összehasonlító nyelvészeti tudomány kizárólagos alapjait lefektető műveket, míg alkotóikat a nyelvtudomány Parnasszusára emelve, nevüket áhítatos tisztelettel idézik. A finnugorisztika őseinek tekintett **Sajnovics, Reguly** és **Budenz** mellett a nyelvkoncepció igazi alapjait lefektető **Franz Miklosich** és **Gregor Dankovszky** neve legfeljebb csak *Arany Jánosnak az Ortológusokra* írott verseiből ismerhető meg. Az 1833-ban megjelentetett *Magyaricae Linguae lexicon critico-etimologicum* a szerzők számára a *Magyar Tudományos Akadémia* tagságát jelentette. Szófejtéseik színvonalára jellemző, hogy a kopoltyú szót a szláv „rákolló” jelentésű klepeto szóból származtatták. A honfoglalók ménjének párját a szláv kancicából eredeztették. Munkájuk fő mondanivalója, és a finnugor származáselmélet lényege, hogy az úgynevezett finnugor népek művelődésre, politikai, társadalmi, műszaki alkotásokat csakis más népek hatására és vezetésével képesek.

Erre alapozva lett a XIX. században a magyar-ugor összehasonlító nyelvészetnek tanszéke, s rajta elsőként 1868-ban Budenz a „magyar-ugor összehasonlító nyelvészet” magántanára. 1872-ben felállítják az altáji összehasonlító nyelvészeti tanszéket, amely csak ezt követően lett idővel *Finnugor Nyelvtudományi Tanszék*, amely a legjobb budenzi hagyományokat folytatta.

Van-e annál szomorúbb ezekre a rokon tudományokra nézve, de feltehetnénk a kérdést úgy is, hogy tudomány-e egyáltalán az, amelyik nem észérvekkel vitázik, nem tényekkel bizonyít, egyáltalán nem meghallgat, hanem eltilt, ellenvéleményeket elhallgattat, a vitába szállót politikai ellenfélnek és szellemi alvilágbélinek titulálja? Nem ellenzékének, hanem ellenségének tekinti a neki ellentmondót, és nyílt háborút indít ellenük. E harc győzedelmi dicsőhimnuszát énekelte meg **Pusztay János** finnugrista nyelvész az *”Ugor-török háború után”* címmel megírt művében.¹⁶

---

¹⁶ Pusztay János: Az „ugor-török háború” után Magvető Kiadó, Gyorsuló idő, Budapest 1977.,

Az elméleti alap belső következetlensége a jelenkori összehasonlító nyelv-tudomány minden területén észlelhető. A nyelvtudomány atyjainak első tétélei és fogalmai – nem lévén módjuk megszületni – a tanítványok számára egy-től-egyig apriorivá váltak. Sehöl sem olyan erős a hajdani nagy nevek kultusza, mint a nyelvészet tudományában. Kívülállónak vagy kívül rekesztettnek nem nehéz észrevenni, hogy a finnugor összehasonlító nyelvészeti bizonyítások egyszerű körkörös érvelések tipikus és egyértelmű halmaza, ahol az egyik mondvascsinált érveléssel erősítik a másik csak sejtést, az egyik elképzelt nyelvi fejlődéssel bizonyítják a másik alaphipotézist. Idehaza a finnugor nyelvészet továbbra is hivatalosan elfogadott, hivatalos elméletté tett nézet kizárólagos, – teljesen a magyar alkotmánnyal szembenálló módon – és az egyetemeken egyedül tanítható, államilag támogatott, és alkalmazásában kizárólagos tudomány. Idehaza igen, ugyanakkor az elmélettel szemben megfogalmazódó kétségek és cáfolatok egyre inkább teret hódítanak az európai nyelvészeti tudományban.

A finnugrizmus összehasonlító nyelvészettudományának egyre inkább való ellehetetlenülésével új maszlag van dagasztás alatt: az uráli nyelvészet és annak altájai. *„Az uralisztika felvet korábban nem vizsgálta nyelvészeti kérdéseket is. Az uralisztika sok tekintetben lényeges különbséget jelent a finnugrisztikához képest. Jelentős előrelépés tapasztalható, látókörtágulás, módszertöbbsítés figyelhető meg. Ugyanakkor az uralisztikában minden egyes újítás felhasználja a nagy hagyományú, sok eredményt elért szülő, a finnugrisztika üzenetét.”*

„Újabban eddig soha nem látott színskála-többsítés tanúi lehetünk. Az uráli nyelvészetet hazánk határain túl szerte a világon művelik. A helyi kutatási sajtósságok rányomják bélyegüket a vizsgálatokra. Így az uráli nyelvek kutatói élnek az amerikai és a szovjet strukturalizmus eszközeivel, felhasználják a transzformációs-generatív nyelvi elemzést, sőt az algebrai és gépi nyelvészet módszereit, eljárásait is.”¹⁷

Erről a bizonyos Ural-altájai nyelvcsalád-ról az új magyar nagylexikon tömören csak annyit ír, hogy: *„hipotetikus, vitatott nyelvcsalád. Az uráli nyelveket kapcsolatba hozták az altájai nyelvcsaláddal és feltételezték egy még korábbi ural-altájai nyelvcsalád létezését... az ural-altájai nyelvcsalád létét a tudósok többsége elveti.”¹⁸*

Az uráli alapnyelvről ugyanitt: *„a Kre. 3000 előtt létezett nyelvállapot, amelyből a finnugor és a szamojéd nyelvek származnak. Az írott források hiányában a maga természetes valóságában nem ismerhető meg, csak a történeti-összehasonlító nyelvészet módszereivel lehet következtetni szókincsére, nyelvtani rendszerére. Az alapnyelvi szókészlet nagyságára szintén csak következtetni lehet. Ebből a hipotetikus uráli nyelvcsaládból eredeztetik a finnugor nyelvcsaládot.”*

Itt tartunk most. És csak reménykedhetünk. Talán ez a harc lesz a végső.

Szót kell ejtenünk, ha röviden is, a hazai nyelvészeti tudomány szakembereinek többsületét kiváltó sumer-magyar nyelv-összehasonlító kritikájáról is. Valószínű,

¹⁷ Puszta János: Az „ugor –török háború” után Magvető Kiadó, Gyorsuló idő, Budapest 1977., 176.

¹⁸ Új Magyar Nagylexikon, 18. kötet 10-ik oldal.

hogy **Ady Endrének** kevés költeményét olvasták azok a legingerültebb, már-már a lovagiasság minden szabályát, az európai viselkedés minden alapvetőnek kívánt viselkedésformáját és szokincset felrúgó nyelvtudósok, akik a sumér nyelvet náluknál valamivel jobban ismerőkről, amatőrnek, hazafiatlannak, dilettánsnak, sarlatánnak és sok minden más egyébnek tituláltakról Magyarországon megjelentettek. Amilyen igyekezettel keresik a párhuzamokat, az esetleges hasonlóságokat a sumer nyelvnek magyar nyelvben esetleg fennmaradt maradványainak lehetséges elemeit egyes tudósok, ugyanolyan vehemenciával tagadják szinte őrjöngve a hazai nyelvész szakemberek. A legnemtelenebb eszközökkel kifigurázott, délibábosnak csúfolt, a sumér-magyar nyelv rokonságát felvető, esetleges kapcsolatait vizsgáló, azokról különböző helyeken értekező, igen magas szellemi kvalifikációkkal rendelkező személyek megaláztató, illetve a magukat tudományos fellegráruk elefántcsonttornyába zárkózó nyelvészek tudását lekicsinylő, személyét becsmérő kritikáknak csak bibliográfiai felsorolása kisebb könyvet is megtöltene. Csak két rövid idézetet szeretnék közreadni, a leghitelesebbnek tartott nyelvész és történész szakember nagy példányszámban megjelent műveiből.

A sumér-magyar rokonságnak minden részletét is elvető, még a pusztá gondolatát is tagadó *Pusztay János* könyvében a következő áll: „*a sumer és a magyar szó nagyon távol áll egymástól. Ugyanakkor viszont találunk csodálatos épségben és azonosságban fennmaradt szavakat is (isten, úr, szab, ugar, kapa, nap, eme).*”¹⁹ *Pusztay* nem elégséges ledorongolására, és egyes eltévelyedett külföldi szakemberek nem kellőképpen történő elítélésére (mint például *Kramer*, aki azt írta, hogy: „*a sumér nem sémi, de nem is indoeurópai nyelv. Az úgynevezett agglutináló típusú nyelvek közé tartozik, amilyen például a török, és a magyar...*”) indult be **Komoróczy Géza** külsőleg is vezérelt belső öklendezése. Ami belőle kijött, az a „*Sumer és magyar?*” című pamfletjében olvasható.²⁰ A tudományos szakember-szerző csak, mintegy mellékesen jegyzi meg, „*hogyan az „életfa”-jelkép Mezopotámiában valószínűleg ismeretlen volt.*”²¹ A könyvének egyik vezérmotívuma, a bagdadi múzeum tárlójában (a legutóbbi bombázásokban megsemmisült, de addig) látható, holmi puli-féle kutya alabástrom szobrocskája volt. Úgy vélte, hogy a puli megtalálásával, és figurájának múzeumi tárlóba helyezésével a sumér-magyar rokonságnak immáron nem csak képzelt nyelvi, de létező tárgyi bizonyítéka is lett.²² Ahogyan írja: „*a puli sumer eredetét, s ezzel persze a sumer-magyar rokonságot Pálfalvy Sándor a mezopotámiai ásatások leleteivel akarta bizonyítani.*” „*A sumer-magyarológus szerzők bibliográfiájában a szakirodalmi hivatkozásoknak egy másik fajtáját is felismerhetjük. Sűrűn idéznek olyan műveket, amelyek egyszerűen nem léteznek.*” „*Minden adatot a sumer-magyarológus szerző ötlött ki.*” „*Előfordul azonban, hogy igazi könyveket idéznek, de a szerzők mondanivalóját vagy nem értették meg, vagy durván félremagyarázták.*”

19 *Pusztay János*. Az ugor-török háború után. Magvető Kiadó, Gyorsuló Idő sorozat, Budapest 1977., 43. oldal.

20 *Sumer és magyar?* Gyorsuló idő, Magvető Kiadó, Budapest 1976.

21 *Sumer és magyar?* 83. oldal.

22 *Sumer és magyar?* 95. oldal.

Befejező mondatként, nem durva félremagyarázásként, csupán csak egyszerű tényként, a Magyar Tudományos Akadémia konzultatív szerkesztőbizottsága által szerkesztett, és a *Magyar Nagylexikon* Kiadó által, **Göncz Árpád** fődíktörvényességével megjelentett **Új Magyar Nagylexikon** tizenötödik kötetében a *puli* címszónál írottakat idéznénk. Ott szó szerint ez áll:

„*Puli (Canis familiaris ovilis villiosus hungaricus): középnagy testű, terelő típusú magyar pásztorkutya. Legközelebbi rokonai a tibeti pásztorkutyák (a tibeti terrier és a lhassa apsos). Kialakulása és fennmaradása a népvándorlás kora óta a pásztoroknak köszönhető. Neve sumer nyelven „támadva terelő”...²³*

Az ugatás, mint mondják, nem hallatszik az éjig. Szegény puli mit is válaszolhatna asszirológus szakemberünk tudomány-átitatta vakkantására, miközben a hebraisztika tanszékvezető egyetemi tanára szerint a Mezopotámiában nem létező életfa tövét feltartott hátsó lába alól boldog csaholással megöntözi?

Zárszóként:

Sajnovics ezt írja: (őt idézzük): Sokkal választékosabban szól ugyanerről a do-logról a neves Ihre²⁴ a *Glossarium Suio-Gothicum* szerzője, melyet Uppsalában 1769-ben adtak újból. Ehhez a műhöz a kiváló *von Luxdorff* konferencia-tanácsos úrnak²⁵ jóvoltából jutottam hozzá. Ez a szerző az előszóban így ír a finn és a lapp nyelvről: „*Végezetül hátra van, hogy néhány szót ejtsek a finn nyelvről és a vele legközelebbi rokonságról lévő lappról.*” Ezután rámutat arra, hogy a finn nyelv sokkal régebbi, mint a gót, hiszen utóbbit Odin hozta be először e földekre. Az északi országok őslakói szerinte a finnek és a lappok, akik pedig hun eredetűek: „*Azt hiszem ugyanis, hogy másképp nehezen magyarázható (úgymond) az a feltűnő rokonság, ami a magyar és a finn nyelv között megfigyelhető... Ezt a rokonságot megfigyelte előttem már a kiváló Leibnitz úr²⁶ is, és nyomában Egenolphus²⁷ és mások is...*”

Tudnunk kell, hogy ezek a német-svéd-dán tudós urak ezen kijelentéseik után mosolyogva dőltek hátra karosszékeikben, felhörpintve itókájukat, majd összedörzsölték a tenyerüket, hogy jól végezték a munkájukat, hiszen annak ott a végtelen alföldi pusztán délibábot bámuló mocsos dolmányos mentés csürhének jól odatettek. Mert mi is áll a német szótárban a lapp címszónál? Idézzük: *Lappalie = semmiség, csekélyesség, jelentéktelenség*

Lappen (der) = rongy, cafat, lefegő riasztóröngy, rémcafát (vadak elijesztésére)

lappig = rongyos, cafatos

Lappentaucher = vöcsök

---

23 Új Magyar Nagylexikon, Budapest 2002. 15. kötet, 182. oldal. puli címszó.

24 Johann Ihre (1707-1780) svéd tudós. Művei: Orthographia Lapponica (1742) és a Glossarium-Suio-Gothicum I.-II. (1769).

25 Luxdorff, Bolle Willum von (1716-1788) dán nemes

26 Leibnitz, Gottfried Wilhelm (1646-1716) német filozófus

27 Egenolf (Egenolphus), Johann Augustin (1638-1728) dán filológus

Tacitus Európa népeiről is beszél híres művében, a *Germania-ban*. A 46. részben, amelyik Suebia határain túliakról szól, a finnekről ezt írja: *A fennusok szörnyen vadak és undorítóan szegények, nincs fegyverük, nincs lovuk, nincs otthonuk; élelmük fű, ruhájuk állati bőr, fekvőhelyük a föld. Sem istennel, sem emberrel nem törődve elérték azt, ami a legnehezebb, hogy még vágyaik sincsenek...* Az említett svéd, dán, német tudósok az akkor még svéd elnyomás rabságában szenvedő finnekről beszéltek. A mai finnugristák hozzátesszik, hogy: ma már tudjuk, hogy e néven a lappok értendők. Mi pedig hozzátesszük, hogy ezek a marxista tudományú, materialista alapképzésű és dialektikus világgépű *nyelvelészek* már akkor se tudták, hol a határ!